

Масляна, а буде і Великий Піст» та ін. У неділю наставали проводи — останній день Масляної, коли залишки святкової їжі спалювали, посуд ретельно мили, готуючись до Великого Посту. Ритуальне спалення опудала Зими в цей день — поминальний обряд, який був своєрідним запрошенням померлих предків до вечері напередодні посту. Отже, святкова трапеза в період Масляної є наочним прикладом трансляційної функції їжі, пов'язаної з передачею культурного та соціального досвіду через його кодування в харчових категоріях.

У кулінарних практиках Масляної чітко проявляється функція інтеграції гастрономічної культури східних слов'ян. Єдність їх харчових звичок (передусім приготування й поїдання млинців) сприяє усвідомленню єдності соціокультурної спільності. Таким чином, на прикладі свята Масляної продемонстровано, як символічне значення їжі в період обрядових свят відображає стародавні духовні традиції східнослов'янських народів.

І. О. Мащенко

КОМУНІКАТИВНА СЕМАНТИКА РЕГІОНАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СПРИЙНЯТТЯ СПОРТИВНО-ХУДОЖНІХ ДІЙСТВ

Спортивний рух є невід'ємною складовою як індивідуальної культури людини, суспільним надбанням, так і ринкових відносин у культурі, динаміка якої демонструє візуальний поворот. Тому в поле наукового інтересу культурології ХХІ ст. вписуються спортивно-художні дійства (СХД) як масові видовища сучасності з відображенням цінностей та суспільних відносин у спортивно-художній формі.

Новітні теорії комунікативної естетики дозволяють розглядати структуру СХД як комунікативне повідомлення між адресантом/автором і адресатом/глядачем. Установка на наявність культурно-символічного сенсу комунікативного повідомлення, закодованого у СХД, методично вможливає й теоретично посилює культурологічний аналіз чинників етнічної приналежності й регіональної особливості під час формування художнього задуму спортивних візуальних арт-практик.

Проведення церемоній відкриття/закриття Олімпійських ігор та інших візуальних спортивних арт-практик є втіленням культурно-символічного наративу етносу та його різного прояву в модифікаціях масових мистецьких заходів. Якщо говорити про залучення різного типу сценічних майданчиків, то такими проявами в Античності були навмахії, гладіаторські бої, Олімпійські ігри; у Середньовіччі — лицарські турніри та змагання стрільців, у добу Відродження — перегони буйволів, кінні скачки, фехтувальні турніри; у ХVІІ ст. — святкові паради; у ХІХ–ХХ ст. — воєнно-фізкультурні паради, спартакіади, а також відродження традиції Олімпійських ігор; у ХХІ ст. — Олімпійські ігри, Європейські ігри, чемпіонат світу з футболу тощо.

Проведення СХД виявляє одну зі складових соціальної системи, де панують сформовані ідеали: створення цілісного художнього образу історії нації від давнього світу до сьогодення (освітні та демографічні

чинники; соціально-економічні й політичні умови; історичні та культурні традиції), виокремлення регіональних особливостей сприйняття СХД (вікове обмеження, реконструкції світобачення, відтворення незвичайного, участь адресата у СХД та зворотний комунікаційних зв'язок). Так, у КНДР усі СХД країни відбуваються із залученням дітей та молоді, котрі за допомогою пластичних шикунів і реквізиту на сценічній площині вибудовують символи держави, де мова тіла стає важливим інструментом сприйняття для глядача (сила та єдність). У Південній Кореї СХД направлені на показ міфологічних мотивів з урахуванням технологічної сценічної трансформації (гармонічне поєднання минулого та сучасного країни). СХД у КНДР — великомасштабні, майже закритого типу для перегляду поза межами країни, а свята в Південній Кореї характеризуються абстрактністю та візуальністю, відеOVERSII подій перебувають у вільному доступі в Інтернеті.

Більшість країн під час створення СХД міфологізують і поетизують ідейно-художній задум, чим надають можливість глядачеві в знаково-символічній формі розглянути/ознайомитися з першопредками та їхнім світобаченням і релігією (Греція, Азербайджан, Бразилія, Південна Корея), інші — історичний відлік сценічного часу відводять на важливі події в історії держави, які є знаковими (наприклад, індустриальні революції, маніфестації, музичні епохи, субкультури, як це простежувалося у СХД Великобританії, РФ, Китаю).

Таким чином, комунікативна семантика регіональних особливостей сприйняття СХД ґрунтується на територіальній належності, соціокультурній диференціації та сценічній модифікації в аксіологічному зрізі.

В. Г. Савченко

РУХ «МИСТЕЦТВА ТА РЕМЕСЛА» ЯК ПРОЯВ КОНФЛІКТУ ВИРОБНИЦТВА Й ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА

У середині XIX — на початку XX ст. в Європі починається період, який дослідники визначають як другу промислову революцію. Високі темпи розвитку науки та впровадження нових розробок у виробництво спричинили стрімке зростання кількості індустриальних об'єктів, а нові економічні умови — соціальні зрушення. Зростаючі об'єми промисловості потребують притоку робочих ресурсів, який забезпечує міграція населення із сіл до міста. Аграрне суспільство з його життєвим устроєм, моральними та художніми традиціями перестає існувати.

З погляду формування нового побутового середовища, міграція сільського населення в міста була замкненою. Зростаючі об'єми фабричного виробництва потребували збільшення об'ємів робочої сили; переселенці із сіл мали облаштовуватися в місті як новосели; для побуту вони потребували певного переліку предметів, що підвищувало попит на них та стимулювало масове фабричне виробництво. Так формувалося принципово нове побутове середовище, основою якого вперше в історії стали уніфіковані предмети масового виробництва.